

informier

marraskuu 2009

seuraavaa kuplaa rakentamaan

sivu 2

indicator

sivu 5

markkinakehitys

sivu 6

mahdollisuuksien maailma

sivu 7

rahastokehitys

sivu 8

seuraavaa kuplaa rakentamaan

Yksilöllisen varainhoidon johtaja Vesa Engdahl, FIM Varainhoito

Vesa Engdahl

Olemme positiivisia osakemarkkinoiden lähiajan - vähintäänkin seuraavan vuoden - näkymistä. Markkinoilla hinnoitellaan nyt reaalitytalon ja yritysten tulossyklin käännettä. Pidemmän aikavälin näkymiin liittyy kuitenkin huolta. Keskeinen ongelma on länsimaiden ja erityisesti USA:n korkeaksi kasvamassa oleva kokonaisvelka, mahdollinen "fiskaalikuplan" synty ja elvytystoimien seurauksena aikanaan kasvavat inflaatiopaineet. Seuraavien vuoden tai kahden aikana osakemarkkinat ja riskisemmät korkoinstrumentit voivat kuitenkin edelleen tarjota houkuttelevia tuottoja. Lähiajan näkymiin luottavaisen katsontakantamme voi tiivistää seuraaviin seitsemään "älä aliarvioi" -teesiin:

1) Älä aliarvioi elvytyspolitiikan merkitystä

Massiivisten talouden elvytystoimenpiteiden ansiosta systeimiriskin toteutuminen ja syvä lama onnistuttiin välttämään. Maailmantaloudessa on jo nyt havaittavissa merkkejä käännteestä parempaan.

2) Älä aliarvioi taloudessa olevaa ylikapasiteettia

Talouden merkittävä ylikapasiteetti on kaksiteräinen miekka. Ylikapasiteetti tarkoittaa, etteivät investoinnit ole käynnistymässä vielä pitkään aikaan, mikä ei ole hyvä seikka talouskasvun kannalta. Toisaalta ylikapasiteetti on omiaan vähentämään talouden inflaatiopaineita, joten hintojen nousun kiihtymisestä ei tarvitse olla vielä aikoihin huolissaan.

3) Älä aliarvioi likviditeetin täydellisen katoamisen merkitystä riskiliisiin kriisin syvimpinä hetkinä

Finanssikriisin pahimpina hetkinä talven 2008-09 aikana luottomarkkinat halvaantuivat täysin. Markkinoiden likviditeetti kuivui, jonka seurauksena yrityslainojen ja muiden riskisempien velkainstrumenttien luottolisät kohosivat taivaisiin. Osa noususta aiheutui luonnollisesti varsinaisen luottoriskin kasvamisesta, mutta kriisin pahimpina hetkinä likviditeettikomponentti dominoi vahvasti riskipreemioita.

4) Älä aliarvioi osakkeiden kriisihinnoittelua talvella 2008-09

Finanssikriisin seurauksena osakemarkkinoiden arvostusmuuttujat painuivat alakantimiin ja vuodenvaihteen molemmin puolin osakemarkkina oli selkeästi taantumihinnoiteltu. Vuoden alussa sekä Euroopan että USA:n osakemarkkinan P/E-arvostus kuluva vuoden tulostenusteilla oli selvästi alle kymmenen, mikä tarkoitti käytännössä 40-50 %:n alennusta pitkän aikavälin keskimääräiseen arvostukseen verrattuna.

5) Älä aliarvioi paranevan likviditeetin merkitystä osakkeiden ja velkainstrumenttien hintoihin finanssikriisin helpottaessa

Finanssikriisin väistyttyä sijoittajilla on runsaasti likviditeettiä ja useilla riskisemmät korkoinstrumentit ja varsinkin osakkeet edelleen selvässä alipainossa. Talouden näkymien kohentuessa ja riskinottohalukkuuden kasvaessa rahaa virtaa yhä enemmän näihin instrumentteihin nostaten sijoituskohteiden hintoja.

6) Älä aliarvioi kysyntätilanteen kohenemisen vaikutusta yritysten tuloksiin

Talouden taantumien ja kysyntätilanteen heikkenemisen seurauksena yritykset ovat irtisanoneet henkilöstöään, leikanneet kustannuksiaan ja sopeuttaneet toimintojaan uuteen vallitsevaan markkinatilanteeseen. Reaalitytalon käännte koittaessa ja kysyntätilanteen kohentuessa yritysten tulokset voivat nousta yllättävän kovaa. Yritykset on nyt trimmattu hyvään kuntoon, jolloin liikevaihdon pienikin kasvu heijastuu vahvasti tulokseen.

7) Älä aliarvioi osakemarkkinoiden nousupotentiaalia finanssikriisin väistyessä ja talouden elpymässä

Talous on elpymässä ja osakemarkkinoilla on hyvät edellytykset jatkaa nousuaan. Voi jopa olla, että osakkeet nousevat enemmän ja paljon pidemmän aikaa kuin uskallamme edes toivoa.

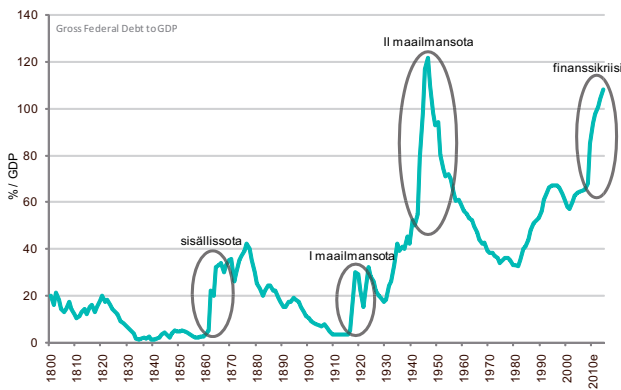
Nyt hyvä, huomenna paha, eli pidempää aikaväliä ajatellen meillä uhkaa kuitenkin olla edessämme ongelmia. On hämmästyttävää, että länsimaissa ja erityisesti USA:ssa on pystytty kasaamaan niinkin valtavat määrät velkaa ja silti taloutemme toimivat. Viimeisten 15-20 vuoden aikana USA:n talouden velka on kohonnut huomattavasti kokonaistuotannon kasvua nopeammin. Velka suhteessa bruttokansantuotteeseen on noussut rajusti. Kehitys on ollut kestäväntöntä. Rahoitusmarkkinoiden vapautumisen seurauksena luottomarkkinat ovat laajentuneet huimaa vauhtia, mikä on ruokkinut velkaraahan perustuvaa talouden kasvua. Luoton lisääntyminen tarkoitti siis myös samalla kestäväntömällä pohjalla olevan velkarahoitteisen talouskasvun ruokkimista.

Viime syksynä alkanut finanssikriisi toi tämän kehityksen päätökseen yksityisen sektorin osalta. Yksityisen sektorin velka on nyt tosin rahoitussektorin pelastushankkeen myötä muuttumassa paljolti julkisen sektorin velaksi. Yksityisen sektorin velkaantumisen on taittumassa, mutta länsimaissa julkisen sektorin velka on kasvamassa nopeasti. USA:ssa julkisen talouden rapautuminen on nopeampaa ja massiivisempaa kuin koskaan aiemmin historiassa. Mielenkiintoista USA:n tämän hetkessä velkaantumiskuviossa on sinällään se, että

menneisyydessä maan julkinen talous on velkaantunut sotien yhteydessä. Valtio on lainannut rahaa tappaakseen ihmisiä, mutta tällä kertaa pitääkseen heidät hengissä. Valitettavasti on kuitenkin osoittautumassa, että ihmisten pitäminen hengissä on huomattavasti kalliimpaa kuin heidän tappamisensa.

USA:n julkisen talouden velkakuplan synty on seurausta kahden aiemman kuplan puhkeamisesta. Kyse on käytännössä yhden massiivisen kuplan tyhjentymisestä kolmessa vaiheessa tai kolmesta toisiinsa kytköksissä olevasta kuplasta. Ensimmäinen kupla, osakemarkkinoiden arvostuskupla, joka kulminoitui erityisesti teknologia- ja telekommunikaatioyhtiöiden arvostusten karkaamiseen käsistä 1990-luvun lopulla, puhkesi lopulta vuosina 2000-03. Osakemarkkinoiden arvostuskuplan puhjetessa finanssipolitiikkaa löysättiin ja keskuspankit sekä Euroopassa että USA:ssa harjoittivat erittäin löysää rahapolitiikkaa. USA:n keskuspankki laski tuolloin ohjauskorkonsa yhteen prosenttiin. Löysän rahapolitiikan seurauksena reaalikorot olivat USA:ssa pitkän aikaa negatiivisia, mikä oli omiaan kannustamaan kotitalouksia lainaamiseen. Yksityisen sektorin velkaantumisen paisuminen uusiin mittasuhteisiin sai tästä lisäpontta.

USA:n julkisen velan kehitys suhteessa kokonaistuotantoon - julkinen velka kasvanut perinteisesti sotien aikana, mutta nyt velan uusiin mittasuhteisiin kohoaminen tapahtuu rauhan oloissa

Lähde: US White House, IMF, Niall Ferguson

Kotitalouksien velka lähti sekä absoluuttisesti että suhteessa käytettävissä oleviin tuloihin eksponentiaaliseen kasvuun 2000-luvun alkuvuosina. Halpa raha, joka lisäsi velanottoa, näkyi kysynnän kasvuna niin kulutus- kuin investointihyödykkeissä. Asuntomarkkinoilla seurauksena oli hintojen jyrkkä nousu ja hintakuplan synty.

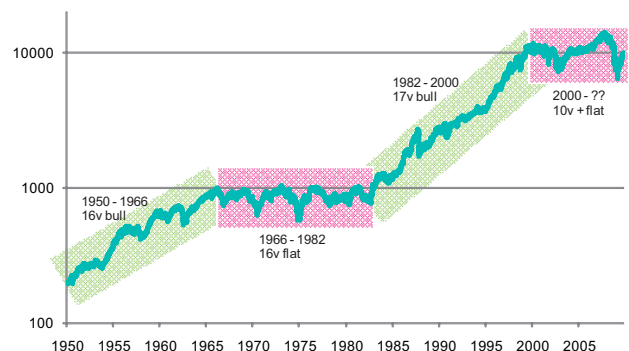
Yhdysvaltain keskuspankin Fedin löysän rahapolitiikan siivittäjä ja pankkien höllän lainanantopolitiikan ruokkima velan kasvu kulminoitui vuoteen 2008, jolloin yksityisen sektorin velkakupla puhkesi ja seurauksena oli pahin vuosien 1929-33 suuren laman jälkeen tapahtunut finanssikriisi. Kriisistä ollaan nyt selviämässä suhteellisen vähin vaurioin julkisen vallan massiivisten tukipakettien ja ennätyskellisen elvyttävän

rahapolitiikan ansiosta. Yksityisen sektorin pelastaminen velkakuplan puhkeamisen pahimmilta vaikutuksilta on kuitenkin synnyttämässä kolmatta kuplaa, julkisen sektorin fiskaalikuplaa, joka odottaa vielä puhkeamistaan. Sikäli kun tämä kupla on puhjetakseen, keinot negatiivisten vaikutusten lieventämiseen ovat rajalliset. Julkisen sektorin velkakuplan puhjetessa ei ole tahoja, joka voisi elvyttävällä politiikallaan pelastaa tilanteen - ei ole julkista sektoria, joka pelastaisi julkisen sektorin.

Vuosituhannen vaihteen osakemarkkinakuplan yhteydessä USA:n keskuspankki veti ohjauskorkonsa yhteen prosenttiin. Nyt finanssikriisin yhteydessä korkoelvytys vietiin äärimmilleen ja ohjauskorko laskettiin nolnaan. Maksimaalinen elvytys on nyt käynnissä. Fiskaalikuplan mahdollisesti puhjetessa lisää panoksia ei ole enää käytettävissä. Julkisen sektorin velkakuplan tyhjenytessä edessä on kivulias sopeutus, joka voi viedä vuosia. Taloudessa tämä tarkoittaisi hidasta kasvua vuosiksi. Julkisen sektorin tasapainottaminen vaatisi verotuksen kiristämistä ja/tai julkisten menojen leikkaamista. Samaa vaatisi myös velkataakan pienentäminen tai vaihtoehtoisesti julkinen velka voidaan pyrkiä deflatoimaan antamalla inflaation kiihtyä. Tällä puolestaan olisi epätoivottuja vaikutuksia korkotasoon, kulutukseen ja investointeihin. Osakemarkkinoille fiskaalikuplan puhkeaminen oli luonnollisesti ikävä uutinen.

Kaiken kaikkiaan olemme kulkeneet kymmenessä vuodessa osakemarkkinakuplasta yksityisen sektorin velkakuplan kautta fiskaalikuplaan. Tänä aikana osakemarkkinat ovat liikkuneet laajassa vaakasuorassa putkessa. Käsillä on jo vuosikymmenen kestänyt sivuttaisliikkeinen markkina. Esimerkiksi Dow Jones-indeksi rikkoi 10000 pisteen rajan jo vuonna 1999 ja tänä päivänä liikumme indeksissä samoilla tasoilla. Nykyisen kaltainen markkina, jossa on mittavia liikkeitä vaakasuoran putken sisällä, suosii aktiivista sijoittamistyyliä. "Osta ja pidä" -strategia ei toimi. Ajoitus on kaikki kaikessa - sijoittajan täytyy päättää hetki, jolloin hyppää osakemarkkinoille mukaan ja ennen kaikkea päättää, milloin sieltä on oikea hetki poistua. Sivuttaisliikkeessä oleva markkina on myös kulta-aikaa osakepöimijälle.

Osakemarkkinoilla kadotettu vuosikymmen - pitkät vahvat ja heikot markkinajaksot vuorotelleet kautta aikojen (USA, DJIA 30-indeksi)

Lähde: Ecowin

Tämä artikkeli ei ole sijoitusneuvontaa, eikä sitä pitäisi käyttää perusteena minkään sijoituspäätöksen tekemiseen, eikä tätä informaatiota voida pitää suosituksena mihinkään sijoitukseen.

kuinka indicatoria käytetään?

Indicator antaa sijoittajille 12 kuukauden pörssimarkkina-arvion valikoiduilta Skandia-konsernin kanssa yhteistyötä tekevilta rahastonhoitajilta. Kysymme, miten heidän mielestään indeksi kehittyy seuraavan 12 kuukauden aikana.

Näkemykset eivät liity mihinkään tiettyyn rahastoon, vaan rahastonhoitajat ovat arvioinneet kutakin sektoria kokonaisuudessaan.

positiivinen valuuttakurssiarvio

Jos Indicator näyttää positiivista arviota joko Yhdysvaltain dollarille, Englannin punnalle tai jenille, se edustaa arviota euron arvon laskemisesta suhteessa kyseiseen valuuttaan, millä on positiivinen vaikutus ulkomaisista sijoituksista saataville tuotoille.

Esimerkki 1€ = 100 jeniä

Sijoittajana ostat japanilaisia osakkeita, jotka maksavat 100 jeniä. Oston jälkeen euron arvo alenee niin, että 1€ = 90 jeniä. Tämä tarkoittaa sitä, että tarvitset vain 90 jeniä ostaaksesi takaisin alkuperäisen eurosi. Sinulla on 100 jeniä, jotka jaettuna vaihtokurssilla 1€/90 jeniä antaakin sinulle 1,11 euroa.

Mikäli rahastonhoitaja arvioi japanilaisten osakekurssien olevan positiivisia, ja euron ja jenin suhteen olevan positiivinen, kokonaisarvio suomalaisille sijoittajille Japanin investointeihin on silloin positiivinen. Tämä johtuu siitä, että positiivinen kurssiarvio lisää sijoittajan tuottoja osakemarkkinoilla.

negatiivinen valuuttakurssiarvio

Jos Indicator näyttää negatiivisen arvion joko Yhdysvaltain dollarille, Englannin punnalle tai jenille, se tarkoittaa näkemystä, että euron arvo nousee suhteessa kyseiseen valuuttaan, mikä vaikuttaa negatiivisesti ulkomaisesta sijoituksesta saatavaan tuottoon.

Esimerkki 1€ = 100 jeniä

Sijoittajana ostat japanilaisia osakkeita, jotka maksavat 100 jeniä. Oston jälkeen euron arvo nousee niin, että 1€ = 110 jeniä. Tämä tarkoittaa sitä, että tarvitset 110 jeniä ostaaksesi takaisin alun perin sijoittamasi euron. Sinulla on 100 jeniä, joka jaettuna vaihtokurssilla 1€/110 jeniä antaa sinulle 0,91 euroa.

Jos rahastonhoitajan arvio japanilaisista osakemarkkinoista on positiivinen, mutta sen arvio euron ja jenin suhteesta on negatiivinen, silloin Suomesta tulevan sijoittajan kannattaa olla varovainen harkitessaan sijoittamista Japanin markkinoihin. Tämä johtuu siitä, että kurssivaihteluilla voi olla haitallinen vaikutus positiivisiin osaketuottoihin.

kategoriat:

Pörssiosakkeet - rahastonhoitajan antama arvio pörssikursseille ei ota huomioon valuuttakurssimuutoksien vaikutusta markkinoihin. Esimerkiksi jos rahastonhoitaja uskoo Yhdysvaltojen näkymän olevan positiivinen, mutta katsoo euron olevan uhka sijoittajille, arvio Yhdysvaltojen markkinoista on positiivinen.

Arvio kustakin osakemarkkinasta liittyy tiettyyn indeksiin euroiksi muunnettuna.

Joukkovelkakirjalainat - arvio kustakin joukkovelkakirjalainamarkkinasta liittyy tiettyyn indeksiin euroiksi muunnettuna.

Valuutat - valuuttakurssiarvio antaa arvion euroissa sijoittaville.

arviot perustuvat alla oleviin yleisohjeisiin

▲ Positiivinen arvio

rahastonhoitaja uskoo, että vertailuindeksi nousee yli 5 prosenttia vuoden kuluessa.

□ Neutraali arvio

rahastonhoitaja uskoo, että vertailuindeksi liikkuu joko positiivisesti tai negatiivisesti 0% ja 5% välisellä alueella.

● Negatiivinen arvio

rahastonhoitaja uskoo, että vertailuindeksi laskee yli 5% vuoden kuluessa.

indicator

Rahastonhoitajien näkemykset eivät ole rahastokohtaisia vaan koskevat koko sektoria.

	Osakkeet										Joukkovelkakirjalainat		Valuutat		
	Iso-Britannia	Pohjoismaat	USA	Suomi	Eurooppa	Japani	Tyynenmeren alue (ei Japani)	Kehittyvät markkinat	Teknologia	Eurooppalainen	Kansainvälinen	Euro/£	Euro/\$	Euro/Yen	
Alfred Berg	□	▲↑	□	▲↑	□	□	□	▲↑	□	□	□	●↓	●↓	■↓	
AXA Framlington	□	-	□	-	□	□	▲	▲	-	-	□	□	-	-	
Baring	▲	-	□	-	□	●	□	▲↑	▲	▲	□	□	□	▲	
BlackRock	●↓	-	▲	-	□↓	▲	▲	▲	-	▲	●	-	-	-	
Evli	□	▲	□	●	□	□	□	□	▲	●	●	●	●	□	
Fidelity	□	-	●	-	●	□	▲	▲	-	-	▲	-	-	-	
FIM	□	□	●	▲↑	▲	●	□	▲	□	-	-	-	●	-	
Gartmore	□↑	-	▲	-	□↑	▲	▲	▲	-	-	▲↑	-	-	-	
INVECO	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	□	□	□	□	□	
JPMorgan	▲	□	▲↑	□	●	□	▲	▲	□	□	□	▲↑	▲↑	▲↑	
M&G	▲	-	▲	-	▲	▲	▲	▲	-	-	▲	-	-	-	
OP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Schroders	□	-	□	-	▲↑	●↓	□	▲	-	-	□	-	-	-	
SEB Gyllenberg	□	□	●	▲	□	●	□	▲	□	●	□	□	□	□	
Ålandsbanken	-	▲	●↓	▲	●	●	-	▲	-	-	-	-	▲	-	
YHTEENVETO	□	▲↑	□	▲↑	□↓	□	▲	▲	□↓	□	□	□	□	□↓	

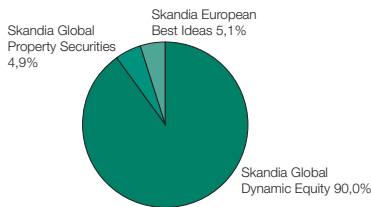
vertailuindeksit

Osakkeet	
Maailma	MSCI World
Pohjoismaat	MSCI Nordic Countries
USA	MSCI USA
Suomi	OMX Helsinki CAP
Eurooppa	MSCI Europe
Japani	MSCI Japan
Tyynenmeren alue (ei Japani)	MSCI AC ASIA ex Japan
Kehittyvät markkinat	MSCI EM
Teknologia	NASDAQ

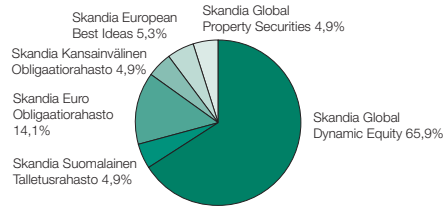
Joukkovelkakirjalainat	
Eurooppalainen	Citi EuroBIG Index
Kansainvälinen	Citi WGBI

portfolios rahastot

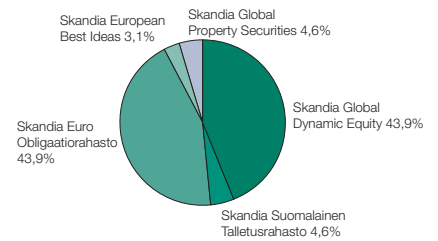
Sijoitusten jakauma rahastoittain 30/10/2009

Skandia
Aggressiivinen Portfolio

Skandia
Tasapainoinen Portfolio

Skandia
Varovainen Portfolio

Lähde: Skandia

markkinakehitys (%)

Joukkovelkakirjalainat

	1 kk	6 kk	1 vuosi	3 vuotta	5 vuotta	7 vuotta	3 vuotta (p.a.)	5 vuotta (p.a.)	7 vuotta (p.a.)
Citi EuroBIG Index- all maturities TR	0.25	4.40	11.20	15.42	23.68	40.15	4.90	4.34	4.94
Citi World Government Bond Index- all maturities TR in EU	-0.81	-1.29	-0.03	12.35	15.79	13.91	3.96	2.98	1.88

Osakkeet

MSCI AC ASIA PACIFIC ex JAPAN TR in EU	-1.26	26.84	42.60	2.25	64.69	104.84	0.74	10.49	10.79
MSCI EM (EMERGING MARKETS) TR in EU	-0.79	25.57	41.14	4.04	87.27	157.39	1.33	13.37	14.47
MSCI EUROPE ex UK TR in EU	-3.16	19.39	11.36	-24.36	18.18	43.10	-8.89	3.40	5.25
MSCI JAPAN TR in EU	-3.39	4.66	-2.18	-35.51	-8.49	3.20	-13.60	-1.76	0.45
MSCI NORDIC COUNTRIES TR in EU	-0.56	18.21	21.18	-21.74	26.43	61.70	-7.85	4.80	7.11
MSCI THE WORLD INDEX TR in EU	-2.67	12.47	1.83	-28.28	-1.78	7.13	-10.49	-0.36	0.99
MSCI USA TR in EU	-2.86	7.29	-5.86	-31.36	-13.89	-12.35	-11.79	-2.95	-1.87
Nasdaq Composite TR in EU	-4.47	7.23	2.75	-24.00	-8.23	7.28	-8.74	-1.70	1.01

Lähde: Financial Express, kehitys euroissa, 30/10/2009 asti, myyntihinta verrattuna myyntihintaan, bruttotulo uudelleen sijoitettuna. Aiempi kehitys ei ole tae tulevasta kehityksestä.

Financial Express sekä Skandia konserni ovat kaikin tavoin yrittäneet varmistaa yllä olevien tietojen oikeellisuuden. Kumpikaan ei kuitenkaan ota vastuuta sijoittajan sijoituspäätöksestä eikä päätöksestä mahdollisesti aiheutuvista taloudellisista tappioista.

mahdollisuuksien maailma

Skandia tarjoaa asiakkailleen laajan valikoiman maailmanluokan sijoituskohteita, jotka kattavat erilaisia arvopaperiluokkia, sijoitusstrategioita ja maantieteellisiä alueita. Haluamme tarjota monipuolisen valikoiman paikkaan tai markkinasykliin katsomatta, jalostaen joustavasti sijoitusvaihtoehtoja sijoittajan tarpeiden muuttuessa.

Self Select tarjoaa markkinoiden johtavien rahastonhoitajien valikoimista kootun laajan rahastovalikoiman. Asiakkaalla on mahdollisuus hallita kokonaisvaltaisesti sijoitusstrategiaansa, sekä vapaus tehdä omat päätökset sijoitussalkun sisällöstä.

MultiManager tarjoaa asiakkaan ulottuville asiantuntijoiden hoitaman rahastonhoitajien hallinnointipalvelun, mikä antaa asiakkaalle joustavan mahdollisuuden harkita, millä tasolla hän haluaa olla mukana tekemässä omia sijoituksia koskevia päätöksiä.

skandia

Maailmanluokan sijoitusvalikoima

Self Select

- Maailmanlaajuinen valikoima rahastonhoitajia ja heidän rahastojaan
- Monipuolinen valikoima arvopaperiluokkia, maantieteellisiä alueita ja toimialoja
- Asiakkaalla vapaus räätälöidä oma sijoitussalkkunsu

MultiManager

- Sijoitusasiantuntijat valitsevat rahastonhoitajat ja valvovat heidän toimintaansa, sekä arvioivat jatkuvasti tarkoituksenmukaisinta rahastonhoitajavalikoimaa
- Valtuutetut rahastonhoitajat ja/tai valtuutus päättää varojen sijoituskohteista
- Rahastonhoitajien taitoja yhdistelemällä luodaan kattavia sijoitusratkaisuja

olivatpa tavoitteesi mitkä tahansa, sijoitusvalikoimamme on suunniteltu auttamaan sinua tavoitteiden saavuttamisessa

Rahastokehitys (%) 30.10.2009 asti

	Kokonaistuotto						Keskimääräinen vuosituotto			Aloituspäivä	Vuotuinen hallinnointikulu*	Riskiluokitus	
	1 kk	6 kk	1 vuosi	3 vuotta	5 vuotta	7 vuotta	Aloituspäivästä lähtien	3 vuotta (p.a.)	5 vuotta (p.a.)				7 vuotta (p.a.)
self select													
KORKORAHASTOT													
Skandia Aktia Likvida	0.44	4.40	2.10	4.19	5.86	7.59	21.34	1.38	1.15	1.05	14.10.1996	0.50%	1
Skandia BlackRock GF Global High Yield Bond	0.97	25.06	30.54	-3.07	4.20		4.30	-1.03	0.83		18.10.2004	1.35%	2
Skandia Euro Obligaatorirahasto	0.83	14.67	12.31	1.44	4.09	11.65	58.92	0.48	0.80	1.59	18.10.1995	1.00%	1
Skandia Schroder ISF Euro Corporate Bond	0.66						7.10				10.06.2009	0.75%	
Skandia SEB Gyllenberg Euro Bond	-0.42	2.05	7.59	10.01	14.08	24.36	54.16	3.23	2.67	3.16	24.10.1996	0.70%	1
Skandia SEB Gyllenberg Money Manager	0.19	2.43	3.79	7.23	9.40	11.72	25.21	2.35	1.81	1.60	24.10.1996	0.40%	1
Skandia Suomalainen Talletusrahasto	-0.09	-0.33	0.14	4.95	6.94	9.35	27.29	1.62	1.35	1.28	18.10.1995	0.00%	1
Skandia Ålandsbanken Euro Bond	1.15	7.61	6.83	9.27	12.50	18.87	31.09	3.00	2.38	2.50	14.06.1999	0.69%	1
OSAKERAHASTOT AASIA LUKUUNOTTAMATTA JAPANIA													
Skandia Baring Eastern	-1.24	22.60	29.99	-4.10	51.69	66.85	28.06	-1.38	8.69	7.59	16.10.2000	1.50%	4
Skandia Fidelity Funds South East Asia	0.51	31.33	53.41	17.97	101.48	121.54	29.61	5.66	15.04	12.03	15.04.1997	1.50%	5
Skandia First State Greater China Growth	1.39						2.20				17.08.2009	1.75%	
Skandia INVESCO PERPETUAL Hong Kong & China	2.73	28.05	46.05	16.90	76.19	138.24	144.20	5.34	11.99	13.20	01.10.2002	1.50%	5
Skandia Tyynenmeren Osakerahasto	-2.53	25.94	31.96	0.34	52.65	72.93	21.52	0.11	8.83	8.14	24.09.2004	1.50%	3
OSAKERAHASTOT ERIKOISSEKTORIT													
Skandia AXA Framlington Biotech	-11.15	-3.31	-5.05	-21.02	-8.36	12.39	-47.40	-7.56	-1.73	1.68	03.12.2001	1.75%	3
Skandia AXA Framlington Financial	-3.55	20.00	2.44	-52.52	-30.84	-19.30	-45.07	-21.99	-7.11	-3.02	01.05.2001	1.50%	4
Skandia AXA Framlington Health	-4.74	6.01	-0.19	-26.54	-18.13	-9.33	53.86	-9.77	-3.92	-1.39	24.03.1999	1.50%	2
Skandia BlackRock Gold & General	-1.57	14.58	73.12	11.50	74.95		82.30	3.69	11.84		27.02.2004	1.75%	5
Skandia Carnegie Medical	-4.18	5.98	-10.55	-30.23	-8.13		-22.00	-11.31	-1.68		04.05.2004	1.70%	1
Skandia Global Real Estate Securities	-6.91	21.25	-0.57	-57.11			-47.50	-24.58			19.12.2005	1.50%	5
Skandia Henderson Industries of the Future	-3.80	11.68	8.24	-25.24	-1.45	-3.45	-35.20	-9.24	-0.29	-0.50	24.03.1999	1.50%	2
Skandia INVESCO Global Leisure	-4.35	6.87	6.87	-40.04	-27.58	-25.90	-36.20	-15.67	-6.25	-4.19	15.10.2001	1.50%	3
Skandia KBC Water	-3.96						-5.40				15.09.2009	1.50%	
Skandia Sarasin Agrisar	-2.00						-2.00				17.08.2009	1.50% **	
Skandia Schroder Medical Discovery	-3.36	11.21	0.12	-22.53	-1.93	-15.72	-13.70	-8.16	-0.39	-2.41	01.10.2002	1.50%	1
OSAKERAHASTOT EUROOPPA													
Skandia Baring Europe Select	-3.29	24.60	29.78	-14.37	58.35	139.55	139.12	-5.04	9.63	13.29	15.04.1997	1.50%	3
Skandia BlackRock GF Euro Markets	-3.91	25.81	21.19	-15.12	26.34	44.62	43.16	-5.32	4.79	5.41	24.03.1999	1.50%	3
Skandia Eurooppalainen Osakerahasto	-1.87	19.52	13.67	-30.60	2.46	16.18	-40.67	-11.46	0.49	2.17	13.10.2000	1.50%	3
Skandia Fidelity European	-2.89	13.25	0.83	-30.38	8.44	53.64	58.10	-11.37	1.63	6.33	01.10.2002	1.50%	2
Skandia Fortis L Fund Equity Europe	-0.86	23.90					15.10				17.11.2008	1.50%	
Skandia INVESCO Pan European Equity	-1.61	25.86	14.94	-29.12	8.81	27.48	-23.60	-10.84	1.70	3.53	24.03.1999	1.50%	3
Skandia INVESCO Pan European Small Cap Equity	1.47	33.21	28.26	-44.57	0.55	25.20	-34.42	-17.86	0.11	3.26	24.03.1999	1.50%	5
Skandia M&G European Index Tracker	-2.80	22.18	10.69	-25.66	12.74	37.48	46.00	-9.41	2.43	4.65	01.10.2002	0.50%	3
Skandia Schroder ISF European Equity Alpha	-1.26	29.56	20.35	-26.86	10.00		10.00	-9.90	1.92		22.10.2004	1.50%	3
Skandia Ålandsbanken Europe Value	-1.66	18.01	10.34	-29.21	4.63	23.86	-5.00	-10.88	0.91	3.10	01.02.2002	1.58%	2
OSAKERAHASTOT JAPANI													
Skandia BlackRock GF Japan	-3.70	1.71	-11.30	-50.89	-38.10	-34.90	-75.27	-21.10	-9.15	-5.95	02.05.2000	1.50%	1
Skandia BlackRock GF Japan Small & MidCap Opps	-6.02	13.17	7.43	-47.75			-40.70	-19.46			12.11.2004	1.50%	2
Skandia Gartmore Japan Opportunities	-4.07	3.19	-8.80	-43.33	-21.75	-23.15	-69.20	-17.24	-4.79	-3.69	16.10.2000	1.50%	1
Skandia Japanilainen Osakerahasto	-3.89	7.56	3.90	-41.00	-22.17	-17.80	-38.23	-16.13	-4.89	-2.76	15.04.1997	1.50%	2
OSAKERAHASTOT KEHITTYVÄT MARKKINAT													
Skandia Alfred Berg Ryssland	4.46	42.30	50.46	-33.06			-34.40	-12.52			07.04.2006	2.50%	5
Skandia Baring Eastern European	0.33	45.47	38.55	-23.45	56.80	152.15	391.85	-8.52	9.41	14.12	15.04.1997	1.50%	5
Skandia BlackRock GF Emerging Europe	1.54	41.43	35.21	-28.75	56.49	163.38	119.38	-10.68	9.37	14.84	16.10.2000	1.75%	5
Skandia BlackRock GF Emerging Markets	-1.65	35.00	53.00	1.88	80.03	128.11	35.08	0.62	12.48	12.50	15.04.1997	1.50%	5
Skandia FIM Brazil	5.41	58.48	92.48	33.12			127.90	10.01			23.05.2005	3.30%	5
Skandia FIM Emerging Europe	0.56	41.90	13.49	-27.08			7.70	-9.99			23.05.2005	3.30%	5
Skandia FIM India	-4.30	33.08	48.03	-9.03			58.10	-3.11			23.05.2005	3.30%	5
Skandia FIM Russia	5.41	68.44	76.55	-19.34	49.06	215.77	410.64	-6.92	8.31	17.85	01.05.2001	3.30%	5
Skandia Gartmore Emerging Markets Opportunities	-1.88	23.40	27.95	-11.74	51.27	111.69	23.84	-4.08	8.63	11.31	02.05.2000	1.50%	5
Skandia JPM Emerging Markets	-3.05	25.09	36.21	-3.23	82.48	152.01	157.30	-1.09	12.78	14.12	01.10.2002	1.50%	4
Skandia JPM New Europe	1.37	46.88	57.30	-21.67	54.64		55.10	-7.82	9.11		18.10.2004	1.50%	5
Skandia Neptune Russia and Greater Russia	-0.17						17.00				17.08.2009	1.75%	
Skandia Schroder ISF Latin American	1.91						17.40				10.06.2009	1.50%	
Skandia Schroder ISF Middle East	-3.48						5.30				10.06.2009	1.50%	
Skandia Threadneedle Latin America	-0.19						7.30				17.08.2009	1.50%	
OSAKERAHASTOT MAAILMA													
Skandia AXA Framlington Global Opportunities	-3.28	12.09	7.10	-38.83			-35.10	-15.11			30.09.2005	1.50%	3
Skandia Baring Global Growth	-3.51	13.11	14.68	-24.30	-4.78	-1.45	-31.27	-8.86	-0.97	-0.21	06.05.1998	1.50%	2
Skandia Baring Global Select	-3.07	13.34	10.18	-18.22	20.61	15.84	-21.00	-6.48	3.82	2.12	15.10.2001	1.50%	4
Skandia BlackRock GF Global Dynamic Equity	-2.41	11.65	6.71				-10.90				27.06.2008	1.50%	
Skandia Fidelity Global Focus	-4.42	12.85	7.10	-25.72	-0.13	-2.42	-11.24	-9.44	-0.03	-0.35	06.05.1998	1.50%	2
Skandia Ålandsbanken Global Value	-1.02	7.14	-3.11	-34.78	-17.98	-12.75	-53.63	-13.28	-3.89	-1.93	14.06.1999	1.92%	2
OSAKERAHASTOT POHJOIS-AMERIikka													
Skandia Baring North American	-3.45	5.59	0.13				-24.50				16.04.2008	1.25%	
Skandia Fidelity American	-2.46	6.33	3.19	-30.44	-12.96	-16.46	-12.70	-11.40	-2.74	-2.54	01.10.2002	1.50%	2
Skandia Gartmore US Growth	-2.18						-1.20				14.08.2009	1.50%	
Skandia JPM America Equity	-1.34	10.65	2.33	-30.82	-18.71	-23.21	-16.59	-11.56	-4.06	-3.70	15.04.1997	1.50%	2
Skandia USA Osakerahasto	-4.41	3.53	-3.68	-40.36	-30.25	-32.97	-70.39	-15.83	-6.95	-5.56	13.10.2000	1.50%	3
OSAKERAHASTOT POHJOISMAAT													
Skandia Carnegie Nordic Markets	-0.82	19.68	19.80	-24.14	16.46		21.00	-8.80	3.09		04.05.2004	1.60%	4
Skandia Odin Norden	-0.22	29.34	29.24	-33.02	39.52	160.74	112.84	-12.51	6.89	14.67	15.04.1997	2.00%	4

 Rahastojen kehitystiedot ovat saatavilla myös Internetistä, www.skandia.fi

Rahastokehitys (%) 30.10.2009 asti

	Kokonaistuotto							Keskimääräinen vuosituotto			Aloituspäivä	Vuotuinen hallinnointikulu*	Riskiluokitus
	1 kk	6 kk	1 vuosi	3 vuotta	5 vuotta	7 vuotta	Aloituspäivästä lähtien	3 vuotta (p.a.)	5 vuotta (p.a.)	7 vuotta (p.a.)			
self select jatkuu													
OSAKERAHASTOT SUOMI													
Skandia FIM Fenno	-3.65	29.71	28.66	-22.14	19.21		26.60	-8.00	3.58		04.05.2004	1.60%	4
Skandia Odin Finland	-5.79	24.88	34.35	-20.48	45.04	132.38	160.50	-7.36	7.72	12.80	15.10.2001	2.00%	4
Skandia OP-Suomi Arvo	-2.46	26.16	23.87	-23.11	16.87	83.47	90.67	-8.39	3.17	9.06	01.05.2001	1.60%	4
Skandia OP-Suomi Pienyhtiöt	-4.25	26.82	28.74	-26.35			-23.40	-9.69			12.06.2006	2.00%	4
Skandia SEB Gyllenberg Finlandia	-4.31	21.46	16.24	-14.44	37.63	105.50	222.06	-5.06	6.60	10.84	24.10.1996	1.30%	3
OSAKERAHASTOT TEKNOLOGIA													
Skandia AXA Framlington Global Technology	-2.58	20.72	26.16	-12.41			-13.20	-4.32			22.05.2006	1.50%	4
Skandia Fidelity Funds Global Technology	-3.43	15.35	19.00	-19.03	-0.44	-1.31	-73.19	-6.79	-0.09	-0.19	02.05.2000	1.50%	3
Skandia Henderson Global Technology	-2.33	12.14	16.15	-12.96	4.68	12.26	-40.13	-4.52	0.92	1.67	24.03.1999	1.50%	3
Skandia JPM Europe Technology	-4.08	25.16	26.51	-17.67	4.45	39.10	-65.10	-6.28	0.87	4.83	16.10.2000	1.50%	4
YHDISTELMÄRAHASTOT EURO													
Skandia OP- Tuotto	-1.24	12.40	10.57				-12.10				04.12.2007	1.80%	
Skandia SEB Gyllenberg European Optimum	-1.41	16.72	11.15				-30.20				16.04.2007	1.30%	
Skandia Ålandsbanken Europe Active Portfolio	-2.49	18.55	15.15	-12.61	14.39	31.27	-6.90	-4.39	2.73	3.96	14.06.1999	1.92%	1
YHDISTELMÄRAHASTOT MAAILMA													
Skandia FIM Forte	-3.69	27.44	28.39	-18.68	22.44	94.41	156.24	-6.66	4.13	9.96	29.12.1998	2.10%	4
YHDISTELMÄRAHASTOT SUOMI													
Skandia SEB Gyllenberg Optimum	-2.63	9.93	9.87	-2.04	30.84	60.64	131.03	-0.69	5.52	7.01	18.10.1995	1.30%	1

MultiManager – skandia investment management

Skandia Aggressiivinen Portfolio	-2.25	15.88	8.73	-34.62	-15.19	-12.99	5.89	-13.21	-3.24	-1.97	18.10.1995	1.60%	2
Skandia Global Dynamic Equity	-2.03						1.10				17.08.2009	1.50%	
Skandia Global Fixed Interest Blend	0.76	11.61	10.01	-6.77			-7.70	-2.31			24.10.2005	1.25%	1
Skandia Tasapainoinen Portfolio	-1.73	14.95	10.57	-24.85	-2.95	6.93	44.89	-9.08	-0.60	0.96	18.10.1995	1.40%	1
Skandia Varovainen Portfolio	-0.93	16.00	11.91	-16.50	3.34	15.59	52.56	-5.83	0.66	2.09	18.10.1995	1.25%	1

MultiManager – muut

OSAKERAHASTOT MAAILMA													
Skandia SEB Gyllenberg Global Equity Multimanager	-2.41	12.94	5.46	-33.54	-12.08	-15.95	-3.51	-12.73	-2.54	-2.45	24.10.1996	0.55%***	2

Lähde: Skandia Life, kehitys ostohinnoin euroissa, bruttotulo uudelleensijoitettuna. Sijoitussidonnaisten vakuutusten arvo ei ole taattu, sillä rahasto-osuuksien arvot voivat sekä nousta että laskea, ja vakuutuksenottajalla on riski vakuutussäästöjen menettämisestä. Rahastojen aikaisempi kehitys ei kuvaa sijoitusten kehitystä tulevaisuudessa. Mikäli rahastoilla on muita kuin euromääräisiä sijoituksia, valuuttakurssien muutokset vaikuttavat rahaston arvonkehitykseen. Jos perustana oleva rahasto on noteerattu muussa kuin euroon sidotussa valuutassa, valuuttakurssien muutokset vaikuttavat Skandia-rahaston arvoon verrattuna perustana olevaan rahastoon.

Kokonaistuotto = Tuotto, joka kertyy sijoitukselle kyseisen ajanjakson aikana.

Keskimääräinen vuosituotto = Rahaston vuosituottojen keskiarvo kyseisenä ajanjaksona.

* Vuotuinen hallinnointikulu = Ulkopuolisten rahastonhoitajien perimä vuotuinen hallinnointikulu Skandia-rahaston perustana olevasta rahastosta tai rahastoista. Rahastojen hoidosta aiheutuvat ulkopuolisten rahastonhoitajien hallinnointikulut sisältyvät rahasto-osuuksien hintaan. Ulkopuolisten rahastonhoitajien perimän hallinnointikulun määrä voi muuttua. Ulkopuolisten rahastonhoitajien perimän hallinnointikulun lisäksi Skandia perii 1 %:n vuotuisen hallinnointikulun, joka myös sisältyy rahasto-osuuden hintaan. Skandia Investment Management -kategorian rahastot voivat koostua useammasta perustana olevasta rahastosta, joiden hallinnointikuluista Skandia laskee painotetun keskiarvon.

** Perustana olevan Sarasin AgriSar -rahaston hallinnointipalkkio on tuottosidonnainen.

*** Skandia SEB Gyllenberg Global Equity Multimanager-rahasto muodostuu useammasta perustana olevasta rahastosta, joiden hallinnointikuluista peritään painotettu keskiarvo "Vuotuinen hallinnointikulu"-sarakkeessa mainitun kulun lisäksi.

Rahastojen riskiluokitukset on määritelty laskemalla kaikkien Skandian Suomessa valikoimassa olevien rahastojen viimeisen 36 kuukauden volatiliiteetti ja laittamalla rahastot volatiliiteetin mukaan suuruusjärjestykseen. Ensimmäiseen viidennekseen (pienin volatiliiteetti) kuuluvat rahastot ovat saaneet riskiluokaksi 1, toiseen viidennekseen 2 jne. Luokitukset ovat välillä 1-5. Skandian riskiluokat eivät kerro riskitasosta verrattuna muihin rahastoihin, ainoastaan riskitasosta verrattuna Skandian valikoimassa oleviin muihin rahastoihin.

Rahastojen kehitystiedot ovat saatavilla myös Internetistä, www.skandia.fi

Skandia Life Assurance Company Limited - Suomen sivuliike, PL 1129, 00101 Helsinki, Bulevardi 2-4 A, 00120 Helsinki, Y-tunnus: 1025067-9

Skandia Life Assurance Company Limited -henkivakuutusyhtiö rekisteröity Iso-Britanniassa (rekisterinumero: 1363932)

Pääkonttori: Skandia House, Portland Terrace, Southampton SO14 7EJ, UK

www.skandia.fi